

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2017-10-05	1	Frida Nilsson	Skapat dokument

Restaureringsplan för N2000-området Norsholm inom projektet Life Bridging The Gap LIFE15 NAT/SE/000772

Om Projektet Life Bridging The Gap

Projektet Life Bridging The Gap kommer att genomföra olika åtgärder i 30 olika N2000-områden i Blekinge, Östergötland och Kalmar län samt Linköpings kommun. Projektet ska arbeta i värdefulla ekmiljöer och förstärka deras värden så att de kan finnas kvar i framtiden och hysa samma värdefulla arter. Bland annat ska man:

- Restaurera igenväxta ekmarker
- Plantera ekar i områden som saknar ekföryngring
- Skapa död ved för att försöka överbrygga glappet i åldersstrukturen
- Skapa död ved på artificiell väg för att öka förutsättningarna för vissa ovanliga skalbaggar att fortleva

Uppgifter om området

Natura 2000-område:	SE0230160
Naturreservat:	Norsholms naturreservat
Län:	Östergötland
Kommun:	Norrköping
Kontaktperson:	Frida Nilsson, Länsstyrelsen Östergötland
Mittkoordinater:	SWEREF99 TM: 556438, 6486186
Fastighetsbeteckning/Markägare:	Norsholm 10:1/Caroline och Hans Löfgren

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Kod	Natura 2000 habitat	Areal (ha)
9070	Trädklädda betesmarker av Fennoskandisk typ	7,4 ha
6910	Öppen kultiverad gräsmark	1,1 ha
6911	Öppen kultiverad betesmark	1,9 ha

Åtgärder :

- A2 Restaureringsplan
- C3 Plantering
- C4 Åtgärder för att skapa död ved
- D1 Uppföljning av habitat
- D2 Uppföljning av arter
- E1 Informationsaktiviteter

Beskrivning av objektet

Naturresevatet Norsholm utgörs främst av två vidsträckta mader på varsin sida av Motala ström, på vilka det ligger några mindre holmar beväxna med mycket gamla ihåliga ekar. Längre norrut vid Ladugården och norr om Norsholms gård består naturresevatet av betade ädellöv-hagmarker. Slutligen ingår en lövskogsbård utmed Motala ström samt en ädellöv-dominerad skog norr om Ugglebo och norra delen av parken vid Norsholms gård, huvudsakligen beväxten av ädellövträd.

Lavfloran på de gamla ekarna är inventerad och här finns bland annat de rödlistade arterna brun nållav, grymig skivlav, grå eklav och hjälmbrösklav. Utöver de rödlistade arterna finns också ett antal andra sällsynta arter i området. Lavfloran visar på områdets stora skyddsvärde och att området haft solexponerade ekar under mycket lång tid.

På strandängarna har på senare tid konstaterats häckning av bland annat enkelbeckasin och tofsvipa och på öarna utanför strandängarna finns strandskata. I högstarmader och vassar häckar bland annat brun kärrhök, rördrom, småfläckig sumphöna, buskskvätta och sävsparv. De ryggradslösa djuren och bland dessa de artrika insekterna utgör det främsta motivet för bildandet av naturresevatet och utgör också ett viktigt underlag för skötseln av området. De högsta värdena är knutna till de gamla och ihåliga ekarna och det är också dessa som undersökts i första hand. Även markfaunan kan förväntas hysa en hel del intressanta och hotade arter inte minst på sötvattenstrandängen.

Naturresevatet är, med undantag av området söder om Motala ström, av riksintresse för kulturmiljövården. Området domineras av de medeltida lämningarna av två biskopsborgar. Båda

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

ligger strax norr om Motala ström. Den mest namnkunniga är nog det ruinområde som går under namnet "Munkebodå". Ruinen anses vara lämningar av ett biskopssäte från 1300-talet. Av övriga kulturhistoriskt intressanta lämningar kan nämnas fornborgen som ligger norr om Motala ström.

Syfte & mål

I Life-projektet ska 30 ekområden restaureras genom röjning, intensifierad och/eller återupptagen hävd. Åtgärder ska också genomföras för att gynna Natura 2000-arterna läderbagge, större ekbock, ekoxe och hålträdlokrypare, som är helt beroende av gamla ekar. Totalarealen som ingår i projektet är 1405 hektar. I Östergötlands län ingår nio projektområden.

Ekmiljöer tillhör de mest artrika miljöerna i svensk natur. Fler än 1000 arter är mer eller mindre beroende av eken för sin överlevnad! Många gamla ekar har vuxit upp i ett öppet odlingslandskap, men står idag i marker som håller på att växa igen. Gamla, grova ekar, liksom andra hagmarksträd och buskar som hamnat i skogen, mår dåligt och dör på sikt om inget görs. För att förhindra detta behöver inväxande sly och träd tas bort. Att återinföra bete är mycket positivt för att bevara naturvärdena i igenväxta ekhagmarker.

Ekar föryngrar sig dåligt både i slutna skogar och i hårt betade marker. I många betesmarker är buskarna borttröjda. Plantering av ekar och buskar kan därför behövas för vi ska få en ny generation hagmarksträd och buskar. I vissa områden saknas vissa generationer av ekar. Kanske finns bara några stycken riktigt gamla och många medelålders ekar. Då sådana generationsglapp finns kan vissa åtgärder vara nödvändiga för att skynda på ekars åldrande eller på annat sätt hjälpa arterna att överleva långsiktigt.

Planerade åtgärder:

Action A2 *Restaureringsplan*
Planerat i ansökan: 06/2017 – 06/2019
Genomförs: 05/2017 – 10/2017

Beskrivning

En översiktlig restaureringsplan upprättas för de planerade åtgärderna i LIFE BTG för Norsholms naturreservat.

Action C3 *C3.1 Plantering stor ek med stängsel*
Planerat i ansökan: 10/2019 –
Genomförs: 09/2018 – 09/2021

Beskrivning

Plantering av 30 stora ekar ska ske eftersom det saknas unga ekar i naturreservatet. Träden ska skyddas med stängsel för att hålla undan hjortdjur. Under etableringsfasen bevattnas ekarna vid behov.

Action C4 *C4.1 Mulmholkar*
C4.2 Ekoxeanläggning
Planerat i ansökan: 12/2017 –
Genomförs: 01/2018 – 12/2020

Beskrivning

30 mulmholkar kommer att sättas upp i tre områden med gamla värdefulla ekar och lindar. Holkarna kommer att ställas mot varsitt träd och spänns fast med hjälp av elastiska band. Holkarna fylls med spån, brutna grenar och löv för att efterlikna en miljö som finns i hålträdd. Mulmholkarna kommer att sättas upp löpande under genomförandeperioden.

3 ekoxenästen kommer att placeras i den sydöstra delen av skötselområde 3 (skötselplanen). Träd som ändå behöver tas bort i reservatet kommer att användas i nästena. Arbetet med ekoxenästena kommer att ske i slutet av genomförandeperioden.

Action D1 *D1.3 Uppföljning av planterade träd*
Planerat i ansökan: 05/2017 –
Genomförs: 09/2021 – 09/2026

Beskrivning

Alla plantor kommer att besiktigas under vegetationsperioden år 5 respektive år 10, för att avgöra hur stor andel av plantorna som överlevt.

Action D2 *D2.1 Uppföljning av mulmholkar*
Planerat i ansökan: 06/2019 –
Genomförs: 07/2021 – 12/2021

Beskrivning

Uppföljning och utvärdering av mulmholkar.

Action E1 *E1.2 Informationsskyltar om projektet*
Planerat i ansökan: 06/2018 –
Genomförs: 12/2017 – 06/2018

Beskrivning

Uppsättning av 2 projektskyltar.

Tabell 2 Sammanställning över förändringar gentemot ansökan

Subaction	Planerad omfattning i ansökan	Genomförd omfattning	Differens	Motivering
D2.3	Uppföljning veteranisering	Ingen uppföljning		Veteranisering av träd planerades inte i Norsholm i ansökan. Uppföljning av veteranisering kommer istället att ske i Runstorp.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Life –
Bridging
the Gap

Bilagor
Tidsplan
Åtgärdslista

Innehållet i denna plan ansvarar projektet LIFE Bridging the Gap för. Det återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens uppfattning.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Life –
Bridging
the Gap

Bilagor

Tidsplan för restaureringsåtgärder (action C1 – C4) i Norsholm

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Life –
Bridging
the Gap

Map showing location of project actions

Site: SE0230160 Norsholm

Natura 2000 status: SAC

Map scale: 1:8000

© Länsstyrelsen © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Natura 2000 boundary	Future habitats
C1 - Reduction of overgrowth	6530 - Fennoscandian wooded meadows
C2 - Introduction of grazing and hay mowing	9020 - Fennoscandian hemiboreal natural old broadleaved deciduous (Quercus, Tilia, Acer, Fraxinus or Ulmus) forests rich in epiphytes
C3 - Planting of trees and bushes	9070 - Fennoscandian wooded pastures
C5 - Population management	9160 - Sub-Atlantic and medio-European oak or oak-hornbeam forests of the Carpinion betuli
E1.1, E1.2, E1.4 - Recreational facilities and signs	9190 - Old acidophilous oak woods with Quercus robur on sandy plains
C2 - Introduction of grazing and hay mowing	
C3 - Planting of trees and bushes	
E1.3 - Disabled access boardwalk	
C1 - Reduction of overgrowth	
C3 - Planting of trees and bushes	
C4 - Creation of dead wood habitats	

0 100 200 400 600 Meters

